

után 3 órakor jelenjenek meg a Röck Szilárd utca 26. alatti „internálótáborban”. Itt Wisliceny, Novak és Hunsche fogadta őket. Állva kellett várakozniuk. Eközben Wisliceny az után érdeklődött, vajon elkészítették-e az intézményeikre és szervezeteikre vonatkozó térképeket és statisztikai adatokat. Majd azt javasolta, a Tanács válasszon ügyvezetőt, hogy munkája hatékonyabb legyen.¹²⁵ A zsidó vezetőket ezzel újból abba a hitbe ringatta, hogy az adminisztráció „élénkítése” annak jele, hogy a nácik nem kívánják elpusztítani a zsidó közösséget. Wisliceny mellékesen megjegyezte, hogy a zsidók továbbra is megmaradhatnak a 10 000 lakosnál nagyobb községekben. Arról is tájékoztatta őket, hogy Eichmann-nal együtt kb. két hétig vidéken lesz, s mire visszatér, meg akarja kapni a térképeket és a statisztikai adatokat.¹²⁶

Eichmann és Wisliceny abban a vegyes összetételű bizottságban vett részt, amely a német és magyar különítmények vezetőiből állt. A bizottság április 24-én kezdte meg körútját Kárpátalja és Északkelet-Magyarország nagyobb gettóiban. A bizottság tagja volt még Endre, Endre titkára, Takáts Albert főszolgabíró, Rozsnyai Béla, Rákosliget korábbi főjegyzője, Czánik Géza, Aszód főszolgabírója¹²⁷, dr. Tardi Sándor budapesti orvos, Ferenczy László, Lulay Leó, Meggyesy Lajos, Zöldi Márton és néhány kevésbé ismert személy. A zsidótlanítás irányítói először Kassán időztek, ahol csatlakozott a bizottsághoz dr. Pohl Sándor, a város polgármestere és Endre régi politikai elvbarátja, valamint Feketehalmy-Czeydner Ferenc, az „újvidéki hóhér”, aki Zöldivel együtt a német megszálló erőkkel tért vissza Magyarországra.¹²⁸ A bizottság Kassáról Sátoraljaúj helyre ment az ottani gettó ellenőrzésére. Következő állomásuk Ungvár, majd Nyíregyháza, Kísvárda és Mátészalka volt. Ez a csoport tárgyalta meg a VIII. csendőrkerület zsidótlanítási tervének részleteit, és döntött úgy, hogy a magyarországi zsidókat Kassán adják át a németeknek.

Miután május 2-án Endre visszatért első ellenőrző körútjáról, jelentést tett felettesének, Jaross belügyminiszternek. Ebben megállapította, hogy „minden rendben halad. A vidéki gettók valóságos szanatóriumok. A zsidók végre élvezhetik a szabad levegőt, s régi életmódjukat egészségesebbre cserélhetik fel.”

Jaross a jelentés egyik példányát sürgősen eljuttatta Horthynak, aki állítólag azt teljes egészében elhitte.¹²⁹ Horthy akkoriban inkább hitt a kormányhivatalnokaitól származó megnyugtató híreknek, mint a „zsidóbarátok” „rémületet keltő propagandabeszámolóinak”. Az utóbbiak közé tartozott Ravasz László püspök, aki április 28-án felkereste Horthyt, és aggodalmát fejezte ki a kárpátaljai és északkelet-magyarországi zsidóellenes kampány miatt. A kampány borzalmi ügyében báró Perényi Zsigmond, a felsőház elnöke riasztotta Ravasz püspököt, Perényit viszont Ka-